

England-Joseph (Centrul de Audit al SUA): S-a facut prea putin în România pentru a stimula performanta în institutiile si companiile de stat

Prea putine lucruri s-au facut pâna acum pentru a stimula performanta în institutiile si companiile de stat în România, a afirmat Judy England-Joseph, consultant al Centrului de Excelenta în Audit al SUA (GAO), într-un interviu acordat AGERPRES.

Ea s-a aflat la Bucuresti timp de doua saptamâni pentru a acorda consultanta Curtii de Conturi a României pentru implementarea unui proiect derulat în colaborare cu Banca Mondiala pe tema auditului performantei.

În opinia expertului american, auditul performantei ar trebui sa fie o prioritate pentru Curtea de Conturi, pentru ca banii publici sa fie folositi cât mai eficient. Dar schimbarea este dificila, iar la Curtea de Conturi sunt oameni care sunt aici de mult timp, care sunt reticenti la schimbare si care se simt confortabil cu modul în care au desfasurat pâna acum auditurile, spune ea.

England-Joseph a vorbit, în interviu, si despre felul în care guvernele ar trebui sa foloseasca banii publici pentru a ajuta populatia si firmele sa faca fata crizei energetice.

AGERPRES: Va aflati în România pentru a sprijini Curtea de Conturi în cadrul proiectului cu Banca Mondiala. Puteti sa ne spuneti câteva lucruri despre proiect? Care este scopul acestuia?

Judy England-Joseph: Sunt aici - ma aflu de doua saptamâni, saptamâna trecuta si saptamâna aceasta - pentru a preda auditul performantei, care este sinonim cu evaluarea performantei. Este un mod prin care se face auditare, un mod care difera foarte mult de ce considera auditare multe tari.

Majoritatea tarilor se uita la auditare ca fiind de natura financiara sau conformitate, control. Auditul performantei este un tip de audit care exista de multi ani, iar organizatia pe care o reprezint eu, biroul de responsabilitate al Guvernului din Statele Unite, centrul de excelenta în audit, noi facem auditul performantei de 60-70 de ani.

Auditul performantei se refera la a încerca sa înțelegem mai bine modul în care functioneaza programele guvernamentale. Cum pot acestea sa functioneze într-un mod mai eficient, mai eficace, astfel încât ce oferim cetatenilor, ce oferim publicului, sa fie exact ce si-a dorit Parlamentul prin legi.

Sau daca vrem sa ne asiguram ca un anumit program care este pus la dispozitia cetatenilor, de exemplu din România, acesta într-adevar le va oferi serviciile de calitate pe care le merita, pentru ca își platesc taxele, astfel încât Guvernul sa faca treaba buna. Noi îi ajutam sa învete sa faca diferite tip de audit, care au mai mult impact, un audit care se concentreaza mai mult pe rezultate.

Ce înseamna mai exact acest tip de audit?

Curtea de Conturi lucreaza încercând sa faca audit al performantei de câtiva ani deja. Actualul presedinte, domnul Busuioc (presedintele Curtii de Conturi, Mihai Busuioc n.r), este o persoana care a încercat foarte mult sa stimuleze, sa creasca gradul de sofisticare si calitatea auditurilor de performanta. Și tocmai de aceea s-a solicitat asistenta tehnica.

Un motiv pentru care auditurile performantei sunt atât de importante este ca de multe ori când ne gândim la audituri financiare ne uitam la câti bani s-au cheltuit si daca putem vedea în ce directie s-au dus banii. Dar asta nu

ne spune niciodata ce am primit în schimb pentru banii cheltuiti. A existat o rentabilitate a investitiei? Am obtinut ce ne-am dorit sa obtinem prin acea investitie?

Aici, în România, Curtea de Conturi încearca sa creasca gradul de sofisticare si capabilitatile pentru realizarea acestui tip de audit, pentru ca asta va aduce beneficii oamenilor, cetatenilor, Parlamentului si ministerelor care sunt auditate. Este vorba despre o buna guvernanta, despre modul în care îmbunatatim modul în care functioneaza Guvernul.

Deci institutiile si companiile trebuie sa aiba o performanta mai buna.

Da, vrem sa ne concentram pe performanta. Adica nu e suficient sa le dam banii sa-i cheltuiasca. Trebuie sa ne asiguram ca-i cheltuiesc pe ce trebuie, ca-i cheltuiesc într-un mod care sa fie într-adevar în beneficiul cetatenilor români.

Este interesant, pentru ca auditul performantei se face de mult timp în Statele Unite si în Europa. Dar doar în ultimii ani mai multe tari au început sa se îndrepte în directia aceasta. Tocmai de aceea ma bucur foarte mult ca Curtea de Conturi a României încearca sa se îndrepte catre viitorul contabilitatii si catre viitorul unei mai bune raspunderi la nivelul Guvernului.

S-a facut asa ceva pâna acum?

S-a facut câteva ceva în ultimii ani, dar putin. Acum este pentru prima data când as spune ca exista un angajament concentrat pentru a face mai bine, pentru a respecta standardele internationale. Adica nu se mai rezuma la cum am vrea sa facem noi lucrurile, ci vrem sa avem o calitate mai buna a muncii noastre, astfel încât sa corespunda cu ce se întâmpla în restul lumii. Dar schimbarea e dificila, iar la Curtea de Conturi sunt oameni care sunt aici de mult timp, care sunt reticenti la schimbare, care se simt confortabil cu modul în care au desfasurat pâna acum auditurile.

Eu as spune ca trebuie sa ne uitam foarte atent pentru a vedea daca obtinem ceea ce ne dorim de la o organizatie asa cum este Curtea de Conturi. Și as spune ca astazi, desi Curtea face niste rapoarte foarte bune, înca este departe de ce poate realiza pentru Guvern si pentru cetateni. Tocmai de aceea auditul performantei este atât de important.

Cum ati descrie activitatea pe care a avut-o pâna acum Curtea de Conturi a României?

Noi ne-am uitat doar la câteva audituri, pe zona de audit al performantei si as spune ca sunt niste rapoarte foarte bune. Este clar ca muncesc din greu si asta e un lucru pe care l-am observat fiind aici, dar si în timpul întâlnirilor din mediul virtual. Auditorii din Curte lucreaza multe ore pe zi.

Un lucru pe care încercam sa-l predam este faptul ca vrei sa faci un audit în care oamenii sa înțeleaga ce schimbari sunt necesare si cum pot face acele schimbari. Pentru ca uneori putem formula niste recomandari, iar ministerele sa considere: nu stiu daca merita sa fac acest lucru, sau: sunt atât de ocupat cu x si y, de ce sa mai încerc sa mai fac ceva ce îmi recomanda Curtea de Conturi?

Ce recomandam noi este ca, daca ajutam ministerele sa înțeleaga rezultatele pe care le-au obtinut, impactul pe care îl vor avea în urma implementarii recomandarilor rezultate din auditul performantei, atunci calitatea rezultatelor va fi mult mai buna.

La Curte, în momentul de fata se lucreaza pentru a îmbunatati modul în care își redacteaza rapoartele. Mass-media si ministerele si Parlamentul atunci când acestea primesc un raport sa poata înțelege, sa putem înțelege ce sa facem cu acest raport. Cred ca multe organizatii de audit, iar Curtea de Conturi din România nu este singura, ei scriu ca niste contabili, ca auditorii. E plictisitor. Sunt multe informatii, dar avem nevoie ca cineva sa faca un pas în spate

si sa zica: ok, spune-mi ce lucru e cel mai important, care e idea?

Sunt atâtea informatii încât nu reusim sa ne prindem ce trebuie sa facem. Cam acesta este lucrul la care lucram în training-ul nostru. La cum sa facem rapoartele noastre mai accesibile cititorului, punând accent pe cititorul raportului, nu pe noi, pe auditori si sa spunem noi ce gândim.

Adica pentru a înțelege mai bine ce trebuie sa faca pe viitor.

Exact. Astfel munca noastra devine mai relevanta, mai usor de înțeles, mai utila.

De ce este atât de important? Pentru ca vorbim de bani publici?

Doamne, da! Oamenii platesc taxe, acestea ajung la Trezorerie, iar noi ca cetateni vrem sa ne asiguram ca banii pe care îi dam Guvernului sunt cheltuiti într-un mod inteligent, eficient si eficace. Sunt unele zone, si Curtea de Conturi este una dintre acestea, care se uita si îi urmaresc pe cei care au facut ceva necorespunzator. Munca asta nu e deloc rea, dar nu e ceva sistemic. Asta nu previne problemele viitoare, îți permite sa urmaresti o situatie sau doua situatii sau persoane rele, dar nu corectezi sistemul care i-a permis acelei persoane sa faca acel lucru.

Iar publicul si-ar dori sa vada ca cineva a fost prins, dar publicul ar trebui sa își doreasca... Ce ar trebui sa ceara Guvernului este sa puna punct acestei probleme pentru a nu se perpetua, pentru a nu se reflecta în modul în care functioneaza Guvernul. Tocmai de aceea auditul performantei este atât de important, pentru ca îți permite sa urmaresti problemele sistemice astfel încât sa le prevenim si ele sa nu mai aiba loc pe viitor.

Haideti sa vorbim despre actuala situatie si criza energetica. Considerati ca Guvernul nostru a luat decizii bune în ceea ce priveste schema de sprijin, care implica bani publici?

Nu sunt suficient la curent cu ce a facut Guvernul dumneavoastra, dar pot sa va spun ce s-a întâmplat în Statele Unite, în calitate de cetatean.

Și noi avem frustrari pentru ca pretul la carburanti a crescut foarte mult la benzinarie, preturile sunt mari, la fel si costul alimentelor. Însa recunoastem, majoritatea dintre noi, din America, recunoastem ca e o problema globala. Este generata de razboiul din Ucraina si de alte probleme.

Însa categoric vorbim de conflictul din Ucraina. Eu sper ca situatia din Ucraina sa fie una temporara, ca lucrurile sa nu se extinda, pentru ca asta ar fi îngrozitor pentru întreaga lume. Însa, cred ca daca se încheie o sa revenim la un anumit nivel de normalitate si n-ar mai fi o problema. Dar toata lumea a fost afectata.

Nimeni nu are un buget suficient de mare, nimeni nu are suficienti bani pentru a gestiona toate aceste lucruri si eu apreciez ca toti cetatenii lumii se confrunta cu asta.

Este în regula ca se folosesc bani publici pentru a ajuta oamenii si firmele în aceasta situatie?

Eu cred ca da, e un lucru bun acest lucru. Administratia din Statele Unite foloseste banii pentru a ajuta multe companii, din diferite motive, dar în interesul tarii. Însa avem subventii pe diferite tipuri de recolte pentru ca vrem sa ne asiguram ca ele continua sa fie cultivate pentru noi si pentru întreaga lume. Deci sunt mai multe moduri în care alocam fonduri publice catre diferite entitati în interesul tarii.

De ce sa nu facem acelasi lucru si pentru cetateni? Când ei sufera, de ce sa nu facem ceva pentru a-i ajuta, pentru a-i proteja atunci când sunt într-o situatie de criza? Nu stiu ce a facut tara dumneavoastra. La noi, ok, sunt multe dezbateri, dar noi am încercat sa facem cât de mult consideram posibil pentru a-i ajuta pe oameni sa depaseasca

criza. Și nu vorbim doar de ce se întâmplă în Ucraina. Vorbim și de pandemia de Covid.

Considerati ca guvernele, la nivel mondial, au luat decizii gresite în ceea ce privește criza Covid?

As spune ca pandemia i-a facut pe multi sa nu fie în largul lor, i-a nelinistit pe multi, oamenii nu au mai stiut ce sa faca, s-au temut, a existat multa nesiguranta, mult necunoscut. A fost o situatie atât de neobisnuita încât nu pot sa dau vina pe majoritatea tarilor ca nu au stiut tot ceea ce trebuie sa faca si ca nu au reusit sa raspunda atât de repede pe cât ne-am fi dorit sa o faca.

În Statele Unite noi avem multe planuri, multe pregatiri pentru pandemie si nu am respectat tot ceea ce planificasem. Însa acesta este avantajul unei Curti de Conturi care vine dupa aceea si întreaba de ce am facut ceea ce am facut si spune cum am putea face lucrurile mai bine astfel încât sa nu mai existe întârzieri, sa nu avem probleme. Și daca avem miste planuri bune, de ce nu le folosim? De ce am ales sa nu ne tinem de ele? Cam acestea sunt întrebările la care încercam sa raspundem astazi în Statele Unite, în cadrul organizatiei de audit din care fac parte. Noi încercam sa vedem cum putem sa ne îmbunatatim, astfel încât, daca acest lucru ni se mai întâmpla vreodata, sa fim mult mai bine pregatiti si sa punem în aplicare planurile bune pe care le-am elaborat.

O institutie de audit cum e Curtea de Conturi are un astfel de rol, sa fie ochi, urechi, mintea publicului si a Parlamentului. Tocmai de aceea mi se pare ca e foarte important ca Curtea sa fie sprijinita de Parlament. Relatia între Curte si Parlament trebuie sa fie din ce în ce mai buna, o mai buna buna interactiune. În Statele Unite, organizatia mea este foarte apropiata de Parlament, de Congres si sprijina nevoile acestora. Suntem o agentie independenta, suntem obiectivi, dar suntem o organizatie care încearca sa ofere informatie decidentilor, astfel încât ei sa ia niste decizii mai bune, mai bine informate. Și acesta consider ca este rolul Curtii si ar trebui sa continue sa-l dezvolte în viitor, pentru ca e un lucru extrem de valoros.

Considerati ca în anii viitori ar putea fi mai multe state care ar putea intra în recesiune, asa cum a spus FMI acum câteva zile?

Din nou, nu sunt expert ca sa pot sa spun de unde vin evaluarile lor, pe ce se bazeaza. Cred ca sunt niste nelinisti la nivel economic, având în vedere ce se întâmplă în Ucraina, mai ales. Și din cauza asta suntem pe un tren nesigur. Nu stim ce se va întâmpla în viitor.

Și aici nu vorbim doar de conflictul din Ucraina, vorbim și de pandemie. Sunt mai multe lucruri care au afectat, care au avut un impact asupra economiei mondiale. N-as fi surprinsa daca unele companii vor avea probleme financiare si nu vor supravietui. Nu ar fi deloc neobisnuit, având în vedere situatia prin care trecem. Dar nu sunt expert în acest domeniu si nu va pot spune si nu pot previziona ce se va întâmpla în viitor.

În cazul în care o sa ne confruntam cu o alta pandemie sau daca revine pandemia de Covid, care ar fi cel mai mare risc?

Cea mai mare preocupare a mea ar fi faptul ca tot ceea ce am învățat nu se aplica, adica sa o luam de la capat, ca si cum ar fi o pandemie nou-nouta. Ar trebui sa învățam din trecut. Eu sper ca una dintre lectiile învățate sa se refere la cât de minunat a fost atunci când întreaga comunitate la nivel mondial s-a reunit pentru a se sprijini, pentru a comunica. Pentru ca fiecare tara încerca sa-si gestioneze criza din propria tara, dar eu am apreciat foarte mult faptul ca a parut la un moment dat ca lumea s-a reunit, ca se pot sprijini unele tari pe altele pentru a depasi aceste momente dificile. În viitoarele pandemii, pentru ca sunt sigura ca vom mai avea astfel de lucruri, trebuie doar sa fim pregatiti si trebuie sa învățam din lectiile trecutului, din istorie.

Și trecutul recent este o sala de clasa foarte buna pentru a vedea si a ne asigura ca nu mai facem ce am facut data trecuta, pentru acele lucruri pe care nu le-am facut bine. Pentru ce am facut bine, atunci ar trebui sa vedem cum

putem sa continuam sa le facem bine si mai departe si poate chiar mai bine. Asa ca sper ca tara si întreaga lume învata ceva din trecutul recent. Istoria este o lectie importanta prin care sa învatam.

Şi daca ar fi sa revin la Curtea de Conturi, exact de asta e vorba când vorbim de audit. Ne uitam la trecut pentru a vedea ce putem învata din el si pentru a folosi apoi în viitor, pentru a putea formula niste recomandari pentru Parlament sau pentru ministere, pentru entitatile auditate si sa le spunem: "Iata câteva lucruri si pe baza lectiilor din trecut aceste lucruri nu au mers foarte bine, puteau fi facute mai bine. Iata câteva lucruri pe care le puteti face pentru a îmbunatati lucrurile astfel încât sa nu mai aveti aceleasi probleme pe care le-ati avut în trecut".